

تجلی هویت در کالبد شهر قدیم و بحران هویت شهر معاصر

پریسا اسماعیل زاده^{1*}، کبری قربانی

1- کارشناس ارشد مرمت بنا ها و بافت های تاریخی

آدرس پست الکترونیکی: Yookabed.Mahoor@gmail.com

2- کبری قربانی، کارشناس ارشد مرمت بنا ها و بافت های تاریخی

آدرس پست الکترونیکی: Irandokht.susa@gmail.com

چکیده

شهرهای معاصرمان شهرهایی بی هویتند، هویت شهر ویژگی هایی است که با مشاهده و ادراک ظاهر آن می توان دریافت. انسانها به این نکته توجه دارند، آنچه را که خلق می کنند بر طبق باورهایشان باشد در نتیجه آثاری که توسط آنها خلق می شود باید نمایانگر بارزه های هویتی خالقشان (انسان ها) باشند. شهر نیز از این پدیده مستثنی نیست و پای به هر شهری که نهیم در کالبد و سیمای آن بارزه های هویتی مردمان شهر هویدا است. فرهنگ هر جامعه ای بر آثارشان اثر گذاشته و هویت این آثار متناسب با هویت جامعه شکل می گیرد، حال اگر آثاری را که خلق کرده اند بر آمده از تفکر و جهان بینی بومی مردم باشد، معماری منطبق با فرهنگ بومی و ملی را نتیجه می دهد و اگر تقلیدی کورکورانه از الگوهای معماری بیگانه باشد یعنی همان مشکلی که از اواخر دوران قاجار گریبانگیر معماری سنتی ایرانی شد، ماحصلی جز به وجود آمدن یک معماری بی هویت و به فراموشی سپرده شدن معماری اصیل ایرانی در پی نخواهد داشت. هدف از این نوشتار معرفی ویژگی های هویتی و کالبدی فضاهای شهری ایرانی و سیر تحولات صورت گرفته در آنها با تأکید بر میدان های تاریخی و با مطالعه موردی میدان نقش جهان اصفهان یکی از بهترین نمونه های میادین تاریخی ایران و مقایسه آن با میادین جدید می باشد.

واژه های کلیدی: هویت، بحران هویت، فضاهای شهری، ویژگی های کالبدی، میدان

1- مقدمه

شهر و ساختمان به عنوان ظرف زندگی و فعالیت های انسانی به مکانها و فضاهای اطلاق می شود که توسط انسان و با طرح قبلی (اعم از نوشته یا نا نوشته) برای زندگی وی احداث شده و هر جامعه ای به فراخور طرز تفکر و جهان بینی خاصی که دارد به دنبال ایجاد فضاهایی است که بتواند آنها را در راه وصول به آرمان هایشان که بر خاسته از همان جهان بینی شان است یاری دهد. البته این اصلی است که تا دیروز در معماری سرزمین ما رعایت می شده است و در سیمای شهرهای ایرانی نمادها و نشانه هایی بر خاسته از اندیشه های مردمان شهر به چشم می خورد. اما از دوران قاجاریه به بعد این مراتب هویتی رفته رفته کمرنگ تر شدند تا بدانجا که معماران به فرنگ رفته سوغاتی را به این سرزمین آوردند که پیامدی جز جایگزینی یک معماری بی هویت به جای معماری اصیل ایرانی در بر نداشت.